81: Cehalet Özrü Meselesi

Musa Ebu Cafer

8 Ağu, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Selamun aleykum hocam, Cehalet özrü meselesinde günümüzde büyük şirk işleyenlerin ikametul hücce yapılmadan tekfir edilmeyeceklerini söylüyorsunuz. Hocam Selef'den büyük şirkte cehaletin mazeret olacağını söyleyen âlimler kimlerdir?

CEVAP

Aleykum selam ve rahmetullahi ve berekatuhû. Hamd âlemlerin rabbi olan Allah'a, salât ve selam efendimiz Rasûlullah'a, ehli beytine, ashabına ve yolunu takip eden mü'minlere olsun.

Öncelikle şunu söyleyeyim. Cehaletin büyük şirkte mazeret olup olmayacağı konusu Ehl-i Sünnet âlimleri arasında ictihada açık ihtilaflı bir meseledir. Yani mazeret gören âlimler olmuş. Mazeret görmeyen âlimlerde olmuş. Bazı şartlar dahilinde mazeret olur diyenler olmuş. Ama bu âlimler birbirlerini tekfir etmemişler, ve kötülememişlerdir. Bu konuda İsmail hocamızın bir risalesi yakın zamanda Allah'ın izniyle basılacaktır. O risaleyi okumanı muhakkak tavsiye ederim. Ancak acilen soruna şu cevabı vereyim:

Muasır ulemadan Ebu'l-Fadl Ömer El-Hadduşi *(hafizehullah)* "El-uzru bi'l-Cehli" (cehaletin özür olması) kelimesinin, selefin literatüründe bulunmadığını iddia eder. Bunu yerine selef "el-Huccetu'r-risaliyye" (risâlet hücceti) ibaresini zikreder. Dolayısıyla Kuran ve Sünnet nassları çerçevesinde büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğine kanaat getiren kimseler, bu kanaatlerini destekler mahiyette selef ve seleften sonra gelen ulema isimlerini bulmakta ne kadar zorlanacaklarsa, büyük şirkte ikrah ve intifau'l-kast hariç hiçbir surette cehaleti mazeret görmeyenler de bir o kadar zorlanacaktır.

"Kıble ehlinden yani Müslüman olan bir kimse cehaleti sebebiyle onu şirke sokacak bir söz veya eylemde bulunursa, direkt müşrik olur cehaleti kesinlikle mazeret değilidir" diye seleften yani sahabe, tabiin ve tebetabiinden isim bilmiyorum. "Mazerettir" diyen kimseleri de duymadım ve okumadım. Büyük şirkte cehaletin mazeret olabileceğine kanaat getiren cihadî şeyhlerden Şeyh Atiyyetullah *(rahimehullah)*'ın Ebu Meryem'e yazdığı reddiyede şu ifadeler vardır:

"...siz Mihlif'e (Ebu Meryem'e) bir sene mühlet verin, bu konuda itirazdan salim açık bir icma (cehaletin mazeret olmayacağına dair) rivayetini getirebilirse, ilim ehline göre ona icabet vacip olur...

Tam tersine -biz icma nakletmeye cüret etmemekle beraber- biri çıksaydı da

zıddına bir icma (cehaletin mazeret olabileceğine dair) naklinde bulunsaydı, bu doğruya daha yakın olurdu."

Ebu Katade El-Filistini *(Rabbim esaretini çözsün)* cehaletin mazeret olduğunu ve bu görüşün selef görüşü olduğunu söylemektedir. Cu'netül muttayyibin kitabında tafsilatlı bir şekilde bu konuyu işler.

Cehaletin büyük şirkte mazeret olabileceğini söyleyen eski bazı âlimlerden şu isimleri verebilirim: İbni Hazım, Kuvvetli ihtimale göre İbni Teymiye ve talebesi İbnil Kayyım, İbni Hacer El-Askalani, İbnul Vezir El-Yemani, Şevkani, Elüsi, Kasimi ve Şeyh Sa'di *(Allah onlara rahmet etsin)*. Allah en iyisini bilir.

Allah'a hamd ve Rasûlü Muhammed'e salât ve selam olsun. Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.